

Список використаних джерел:

1. Грунтознавство : підручник / за ред. Д. Г. Тихоненка. Київ: Вища освіта, 2005. 703 с.
2. В. В. Іваніна, Н. К. Шиманська, Г. М. Мазур Біологізація системи удобрення у формуванні калійного режиму чорнозему типового вилугуваного. Агробіологія. 2013. Вип. 10. С. 100 – 103.
3. Лопушняк В. І. Агрохімічні та агроекологічні аспекти систем удобрення в Західному Лісостепу України : монографія. Львів: Ліга–Прес, 2015. 218 с.
4. Полупан М. І. Теоретичні основи нагромадження гумусу в природних умовах, його еволюція та управління ним в агроценозах. Вісник аграрної науки. 1997. № 9. С. 21 – 26.
5. Технологія вирощування та захисту ріпаку / М. П. Секун, та ін. – Київ, 2008. 116 с.

УДК : 631.52:633.491

ПОМАЛЯ Микола, студент 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ТРАЧ Іван Васильович**, кандидат с.- г. наук, асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

АГРОНОМІЧНА ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СУЧАСНИХ СОРТІВ КАРТОПЛІ

Картопля – це один з основних продуктів харчування, яку також широко використовують на кормові та промислові цілі. Цінність цієї культури визначається вмістом у бульбах вітамінів, амінокислот, крохмалю, білка та мінеральних солей [1, 2].

Україна за вирощуванням картоплі є однією із основних харчових культур. Її вирощують у всіх ґрунтово-кліматичних зонах України. Щороку виробництво картоплі становить 20-23 млн. т. За валовим виробництвом картоплі Україна входить в п'ятірку світових товаровиробників. Хоча в нашій країні її урожайність залишається ще на досить низькому рівні – 16,6 т/га (2016 р.), генетичний потенціал сортів досить великий (до 32-50 т/га). [3, 4].

Мета досліджень полягала у вивченні як нових так і широковідомих сортів картоплі, їх оцінці за комплексом цінних морфобіологічних і господарських ознак та виділенні найбільш продуктивних з них в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах Західного Лісостепу України.

Завдання дослідження:

- встановити особливості росту і розвитку різних сортів картоплі в умовах Західного Лісостепу України;
- виділити найбільш високопродуктивні сорти придатні для виробництва насіннєвого матеріалу високих репродукцій;
- здійснити оцінку впливу введення в виробництво сортів картоплі на стан агроценозів.

Результати досліджень. Польові досліді за темою закладалися в 2023-2024 роках у польовій сівозміні господарства Хмельницького району. Попередником була пшениця озима. Домінуючи ґрунтові типи в господарстві: чорноземи-опідзолени, середні та важкі суглинки. Забезпеченість ґрунтів: азотом – низька, фосфором і калієм – середня, кальцієм – 20,7 мг-екв/100 г, магнієм – 8,7 мг-екв/100 г, вміст гумусу – 3...4 %, природний потенціал ґрунтів – 68 балів, узагальнена рН – 6,6, гідролітична кислотність – 1,03 мг-екв/100 г.

В системі сорт → насінництво → технологія перша складова є основною, бо саме сорт визначає насінницькі прийоми, а також сортову технологію. Для вивчення були обрані як нові, так і добре відомі сорти різних груп стиглості та цільового призначення: Слов'янка, Мелодія, Санібель, Тирас, Левада, Белла Роса, Рівера.

Відповідно за однакової агротехніки вирощування сорти картоплі

формували різну продуктивність. В таблиці 1 наведена урожайність сортів картоплі, середні дані за 2023-2024 рр.

Аналізуючи таблицю ми бачимо, що середня кількість бульб, яку формує кожен кущ різниться для конкретного сорту. Наприклад, у сорту Мелодія цей показник найвищий — 6,1 шт., тоді як у Санібель він найнижчий — 4,5 шт.

Середня загальна вага бульб, які вирости на одному кущі також різнилася між сортами від найменшої в ультраннього сорту Рівера (0,51 кг) до найбільшої в сорту Тирас (0,77 кг).

Таблиця 1

Формування урожайності сортів картоплі

Сорт	Кількість бульб, шт./кущ	Маса бульб з куща	Товарність, %	Урожайність, т/га
Слов'янка	5,7	0,53	84,2	22,3
Мелодія	6,1	0,62	86,0	26,1
Санібель	4,5	0,75	88,6	31,3
Тирас	5,3	0,77	86,7	32,2
Левада	6,0	0,57	88,1	24,1
Белла Роса	5,9	0,56	83,5	23,6
Рівера	4,7	0,51	78,5	21,5

Товарність бульб визначали враховуючи вимоги ДСТУ 4013-2001 «Сортові та посівні якості картоплі насінневої. Технічні умови» [4]. Товарність - це відсоток бульб, які відповідають ринковим стандартам (великий розмір, відсутність дефектів). Найвищу товарність має сорт "Санібель" — 88,6%, а найнижчу — "Рівера" з 78,5%.

Загальна врожайність картоплі склала 25,9 т/га, що є досить високим показником для умов зони вирощування. Цей показник змінювався від найменшої в сорту Рівера (21,5 т/га) до найбільшої в сорту Тирас (32,2 т/га).

Висновок. Результати досліджень свідчать про те, що кожен сорт має свої переваги й підходить для різних цілей: високий комерційний вихід, більша

кількість бульб або їх маса. Найвищу урожайність ми отримали в сорту Тирас – 32,2 т/га, Санібель – 31,3 т/га. Сорт Санібель також продемонстрував найкращу товарність бульб – 88,6 %. Слід також відмітити найпродуктивніший за кількістю бульб сорт Мелодія – 6,1 шт./га.

Список використаних джерел:

1. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф., Іващук П.В., Корнійчук О.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур / За ред... В.В. Лихочвора, В.Ф. Петриченка. – 3-є вид., виправ., допов. – Львів: НВФ «Українські технології», 2010. – 1088 с.
2. Ромащенко, М. І., Плотнікова, Т. А. Технологія вирощування картоплі в умовах зрошення. Хімія, Агрономія. Херсон: Сервіс, 2006. С. 21-22.
3. Agronews. Джерело доступу: <https://agronews.ua/news/stalo-vidomo-yak-v-ukrayini-zminyatsya-cziny-na-kartoplyu-u-2024-r/>
4. Кожушко Н.С., Гончаров М.Д. Технологічна оцінка картоплі на придатність до промислової переробки. Картоплярство, 2000. – К.: Нора-Прінт. – Вип.30. – С. 51-60.

УДК 633.15

ПРИХОДЬКО Андрій, студент 2 курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ПУЮ Василь Лазарович**, доктор с.-г. наук, професор кафедри землеробства ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО КУКУРУДЗУ

Кукурудза – одна з найпоширеніших і корисніших злакових культур у світовому рослинництві, займає третє місце після пшениці і рису. Це дуже давня рослина, відома людству вже понад 12 тисяч років [1, 2]. Тому варто дізнатися про кукурудзу якомога більше цікавих фактів, про які йдеться нижче.